

Як тон голосу формує культуру в класі?

Учителі часто змінюють тон голосу на уроках. Він може відрізнитися залежно від потреби: дати інструкцію, поставити запитання, закликати перейти до іншого виду роботи, вплинути на норовливих учнів.

Голос — багатогранний інструмент. Він вимагає постійних змін, залежно від обставин у класі. І на відточення навички управління своїм голосом можуть знадобитися роки.

У [дослідженні](#) 2022 року науковці поставили собі за мету вивчити нюанси тону, а особливо те, як голос учителя може формувати культуру в класі. Дослідники з Есекського та Редінгського університетів проаналізували, як учні початкових класів реагували на звичайні інструкції в класі, що виголошувалися з різною інтонацією.

Наприклад, дітям казали: «Час заспокоїтися» або «Сідайте на свої місця, ми починаємо урок» з нотками контролю, підтримки та нейтральним тоном. Хоча слова залишалися тими ж, зміна тональності мала великий вплив на різні виміри психоемоційного стану в класі. Зокрема на відчуття приналежності, автономії та задоволення учнів від уроку. А також на ймовірність того, що діти довірятимуть учителям важливу особисту інформацію, наприклад, про свої інтереси чи академічні проблеми.

Дослідники дійшли висновку, що тон з нотками контролю підриває почуття компетентності учнів. Тоді як тон підтримки в голосі посилює їхнє почуття зв'язку з учителем.

Авторитарний стиль мовлення може створювати бар'єри. Тон контролю відбивав у дітей бажання ділитися з учителями секретами (зокрема, про те, чи зазнають учні знущань, чи мають труднощі, чи виконали роботу, якою пишаються). Це руйнує зв'язки довіри, необхідні для навчання в соціальному середовищі класу.

Проте інтонацію важко опанувати, а ще важче її підтримувати в хаотичному середовищі класу. Ось чому корисно пам'ятати, що такі речі, як інтонація, гучність і темп вашого мовлення, можуть впливати на поведінку учнів. І ці риси голосу можна розумно використовувати, щоб покращити процес навчання.

Маленьке тремтіння — велика паніка

Ледь помітні зміни в тоні голосу вчителя можуть бути першим сигналом про те, що в класі щось не так. Нотки паніки, підвищення гучності голосу або раптовий шквал повторюваних інструкцій можуть вказувати учням на те, що ситуація починає виходити з-під контролю. Це викличе в дітей реакцію «бийся або тікай», посилить тривогу і призведе до спалахів гніву.

Наші емоції заразні, про це [говорять](#) дослідники. Коли вчителі випромінюють тепло та зацікавленість, учні з більшою ймовірністю залишатимуться залученими. І навпаки, вчителі, які надмірно реагують на порушення дисципліни або емоційно відсторонені, можуть мимоволі створювати недружню атмосферу.

Якщо показувати щирий інтерес та залученість до теми, це творить чудеса на уроці. Вчителі, які отримують задоволення від перебування в класі, зберігають своє позитивне ставлення до учнів, коли ті чинять опір.

Виробити стійкий та спокійний тон голосу в динамічному класі вимагає часу і практики. Особливо коли учні знають, як «натискати на ваші кнопки». Один зі способів підготуватися до неминучих випробувань вашого терпіння — це прокручувати сценарії в голові або з партнером.

«Продумайте сценарії, які можуть статися у вашому класі, і те, як ви хочете реагувати на них, ще до початку року», — радить учителька старших класів і тренерка з викладання Емілі Тервіллігер.

Зосередьтеся на стосунках з учнями. Напрацьований кредит довіри допоможе легше пережити майбутні конфлікти.

Шукайте баланс

Управління класом за допомогою голосу вимагає вправності. Надто суворий і вимогливий тон старші учні сприймають як виклик, і це може спричинити бунт. Однак якщо ви будете занадто м'якими з учнями, вони перевірятимуть межі того, що їм може зійти з рук.

Вчителька середньої школи Крістін Наппер радить спочатку використовувати теплий, але вимогливий тон голосу. Це допоможе побудувати міцні стосунки з учнями. А потім, спираючись на джерело довіри, утримувати учнів на високих стандартах.

Безсумнівно, будуть моменти, коли вам потрібно буде підвищити голос або різко звернутися до учня. Але цю тактику слід використовувати обережно.

Коли вчитель розвиває спокійний і впевнений голос, це стає частиною його саморегуляції. Тоді учні впевнені, що вчитель зараз їх сприймає, але водночас і контролює. Про це говорить президентка Інституту навчальної політики Лінда Дарлінг-Хаммонд.

Тон буває і невербальним

Міміка і жести

Тон передається не лише голосом — його також можна передати за допомогою міміки, жестів і мови тіла. І це також допомагає управляти процесом навчання учнів. Адже невербальні сигнали можуть пом'якшити сприйняття контролю дітьми.

Сучасні [дослідження](#) з відстеження зорового контакту свідчать про те, що вчителі часто дивляться в очі учням, які сидять у першому ряду і в середній частині класу. Тому спробуйте поглядом рухатися по класу та відзначати своєю присутністю тих, хто сидить позаду і на периферії.

Визнання учнів за допомогою зорового контакту або схвального кивка може скоротити психологічну дистанцію і допомогти побудувати довірливі стосунки, не промовляючи жодного слова.

Листування

Тон має вплив, навіть коли ми фізично не присутні при розмові. Коли ми пишемо електронні листи чи повідомлення з відгуками учням, правильний тон буває важче вловити. Але він все ще відіграє важливу роль у спілкуванні.

Наприклад, лист із чіткими інструкціями учні можуть сприймати як грубість чи байдужість. Але якщо ті ж інструкції вчитель озвучить у класі, учні оцінять їх нейтрально.

Професорка політології в Університеті штату Оклахома Ембер Дікінсон радить додавати особисті штрихи в повідомленнях. Це не лише допоможе учням почуватися комфортніше, а й створить більш позитивну культуру в класі та заохотить дітей звертатися по допомогу.

Наприклад, можна включити в повідомлення заохочення: «Не здавайтеся, семестр майже закінчився, і ваша наполеглива праця дасть свої результати». Або додати, що ви будете раді допомогти учням за потреби.